

Tidning för Ålbo by i
Hedesunda 15:e årgången
Ansvarig utgivare:
Olle Pettersson.
I redaktionen
Ålbo byförenings sturelse.

1999

Ålbo bladet

Vinterbild av gamla Fröjds.

Numera S Lönn.

Foto. H Söder.

DAGORDNING

Vid Ålbo byförenings årsmöte den.....

1. Årsmötets öppnande.
2. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
3. Val av två justeringsmän.
4. Godkännande av kallelse till mötet.
5. Styrelsens och revisorernas berättelser.
6. Fastställande av balansräkning.
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelse och kassaförvaltare.
8. Fastställande av antal styrelseledamöter jämte suppleanter.
9. Val av ordförande för ett år.
10. Val av styrelseledamöter jämte suppleanter.
11. Val av revisorer jämte suppleanter.
12. Val av valberedning.
13. Fastställande av budget och arbetsplan.
14. Behandling av styrelsens övriga förslag.
15. Behandling av till årsmötet inkomna motioner och förslag.
16. Behandling av övriga frågor.
17. Avslutning.

Vid lämplig tidpunkt görs uppställ för kaffe.

Ålbo byförenings styrelse har under året varit samlade till styrelsemöten vid sex tillfällen. Aktiviteter i byföreningens regi ha varit följande.

Vi hälsar våren välkommen med firande av sista april nere vid Kalvhaga med stor värmande brasa och sång, ett uppskattat fyrverkeri vid bryggan, samt korvgrillning. Tipsstig efter sjövägen som tidigare år.

Vårstädnigen genomfördes som vanligt med god uppslutning.

Gökottan vid Kalvhaga firade vi den 21 maj få deltagare.

Sillfesten blev lyckad, trots den dåliga sommaren lyckades vi pricka in en eftermiddag med fint väder. Vi var ca. 120 personer som trivdes vid Kalvhaga.

I bystugan har vi fått el. indraget under hösten.

Bystugan har blivit rätt så mycket använd under året, såsom föreningsmöten av byns olika föreningar, samt fester av alla de slag, hyrda av föreningens medlemmar. Bystugan användes även som konstutställningslokal. Under en helg i somras ställde Ville Åhlstrand ut en del av sina vackra tavlor, som mestadels var motiv från Ålbo, många besökare var där under dom två helgdagarna. Ett stort tack till Ville Åhlstrand.

Ålbo byförening.

Ekonomisk sammanställning av verksamheten
år 1998 1999.

Ingående behållning 8e mars 1998 17,002,11

Inkomster.

Intäkter från verksamhet. 40,867,14

Utgifter

Utgifter från verksamhet. 44,890

Därav för bystugan. 20,546

Utgående behållning den 14 mars 1999

Bank	27,792
Postgiro	260,85
<u>Kassa</u>	<u>1,819,40</u>
	29,872,25

Utgående behållning. 29,872,25

Ökning av behållningen. 12,870,14

Ålbo den 14e mars 1999.

Hans J Zetterberg Kassör.

Hedesundafjärdarna, de otaliga öarnas vatten

Granön, där Gysinge-herrarna en gång hade sin kägelbana och där patron Benedicks favorit-hund en gång villade under runstenen från Kungsgården, delar älven i tvenne armar, båda lika strida och strömmande. Raskt dansar timmerstockarna ner genom flottrännen i den södra fåran på sin väg mot havet, men den lustiga dansen räcker ej så länge, ty snart lugnar sig älven ännu en gång, och en halv mil nedanför broarna fångar länsarna nere vid Eknön och Långholmen definitivt in timret i sitt stora magasin. En ny stor vattenvidd öppnar sig mellan de sankta stränderna, ett vatten, lika uppfyllt av vassruggar och holmar som Färnebofjärden, vidare än denna visserligen, men annars frapperande lika till »konstruktionen» med sin långsträckta åsbärande bolagsägda ö som en nord-sydlöpande vattendelare och på andra sidan denna sin villsamma arkipelag. Men liksom en helt naturlig bekräftelse på dess i alla avseenden större till-

*Här är stigen trängre, här
är vildskog,
här går sagans vällgång vild
och lös,
här är stenen kastad av ett
bergtroll
mot en kristmunk långt i
hedenhös.*

Gustaf Fröding

tagna mått, vare sig det nu rör dess omfång, djup eller holmar, har också dess namn fått pluralisform: Hedesundafjärdarna.

Det är ingen konst att finna en lämplig utgångspunkt för den, som vill ge sig ut på upptäcktsfärd bland Hedesundafjärdarnas otaliga holmar, och det är inte heller svårt att finna lämpliga utflyktsmål i dessa sägenomspunna trakter, där människor haft sina boplatser sedan hedenhös. Man behöver inte ens börja sin resa vid älvstranden, det går lika bra att kliva i skogvaktare J. A. Larssons lilla motorbåt, som ligger

förtöjd i Alboån strax nedanför Albos för längesedan nedlagda fäbodvall inte långt från Smedsängs station.

Till sägnernas rika värld bortom Alboåns täta vassar

En båtfärd utför Alboån är en upplevelse. Vassen vajar manshög efter de sankta stränderna, mellan vilka det lilla vattendraget ormar sig fram i otaliga vindlingar och bildar ett kärt tillhåll för massor av änder och andra sjöfåglar. Vita och gula näckrosor gungar i tusental strax utanför vasskanten, och här och där bildar mörtgrässets rödlila blommor ett dekorativt inslag i den vita och gula blomsterprakten. Vill det sig väl kan man skymta en och annan älg bland strändernas lövsly, från vars djup fågelkvittret tränger ut över vattnet, där standkrokarnas störar med jämna mellanrum dyker fram vid vasskanten som diminutiva slätprickar i en farled. Och när så småningom de vida strandängarna öppnar sig, kan man alltjämt se en och annan stång sticka upp ur gräset, minnen om den nu längesedan förgångna tid, då bygdens folk ännu fann det lönande att bärga de sankta slätterängarnas sträva starr-

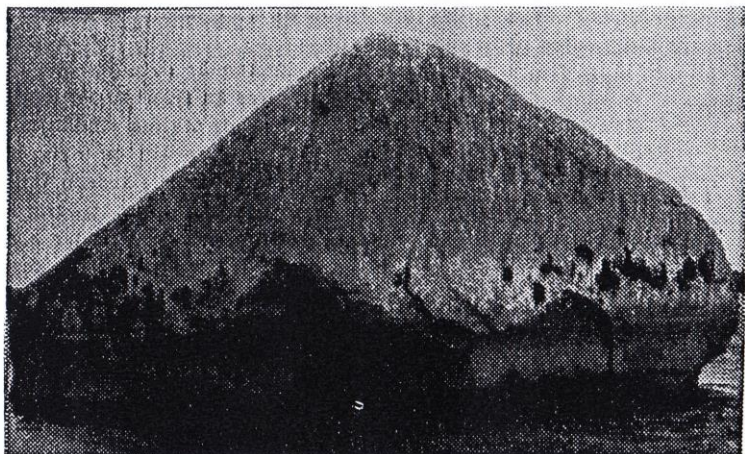
gräs till vinterfoder åt sina kreatur.

På kartan är det inte mera än 3 km. efter ån från Albovallen till älven, men de otaliga vindlingarna ökar roddvägen till en halv mil, innan man når fjärdens öppna vatten. På en gång vidgar sig nu horisonten, i norr träder bondgårdarna i Albo fram i solskenet, i väster avtecknar sig stugorna vid Södra färjsundet, men något längre mot söder skymmer Arnön sikten mot Hadeholmslandet på andra sidan älven.

Skatten på Arnön, som trollen behöll

Arnön är värd sitt eget kapitel. Enligt en gammal uppteckning från 1600-talet skulle där finnas »gravar och sammankördor av sten lika som vallar samt liknelser till styckefluggar», och dit uppges befolkningen ha flytt med sina ägodelar, när fienden fordom trängde in i landet och ett stort fältslag stod vid Kungsgården på åkern mellan Prästsundet och prästgården. Och där på Arnön gömde också den rike herremannen på Hadeholm sina skatter, innan han drog ut i kriget, från vilket han sedan aldrig återvände.

Men hans rikedomar blev kvar på Arnön, och där yakar trollen över skatten än i dag. För den som vill försöka finna den gäller det att gå till verket en midsom-

Broksten, som en av forntidens jättar kastade mot Hedesunda kyrka.

marnatt efter tre dygns fasta och absolut tystnad, och inte heller får han yttra ett ord under grävningen, om han skall kunna bryta trollens makt. Hela tiden måste han vara på sin vakt mot de underjordiska, ty de gör allt för att kunna behålla sina rikedomar.

Många är de som under tidernas lopp sökt efter skatten på Arnön. 41 större eller mindre gropar på den drygt 200 meter långa ön vittnar om deras fåfänga försök. T. o. m. en av brukspatronerna på Gysinge uppges ha gjort ett försök, men han gick mera rationellt tillväga; han använde helt praktiskt ön som grustag. Det berättas att två ålbobor en gång kom så

långt i sina skattgrävningsförsök, att de sågo hörnet av den kista, som rymde rikedomarna. Just i det ögonblicket råkade den ene av dem kasta en blick mot hembyn, och upptäckte då att elden kommit lös därhemma.

— Titta, det brinner i Albo!, ropade han åt kamraten — i samma nu sjönk också skattkistan tillbaka i jorden undan deras blickar. och när de åter såg mot Albo, kunde de ej se det minsta tecken till någon eld.

Den yngsta skattgropen på Arnön lär ha tillkommit så sent som omkring 1926 och dess upphovsman var det kända hedesundaoriginalet »Sjungar-Pelle». Han

Överallt på Arnön syns spår efter skattsökare.

låg på en höskulle på Ön och fastade de tre föreskrivna dygnet, innan han gav sig i kast med Arnöns moränstenar och grus, men inte heller han lyckades bryta trollens makt...

Svartön, självspillingarnas gamla gravplats

Inte långt från Arnön ligger en annan av Dalälvens sagoospunna holmar: Svartön. Där finns självspillingarnas gamla »begravningsplats» under högresta, mörka furor. Traditionen vet förtälja, att den siste som här gravsattes var en man från Finnmyra, vars släktingar dock senare fick tillstånd att flytta liket till socknens

kyrkogård. Alltjämt kan man dock bland den täta undervegetationen på ön se hans nu till hälften igenrasade grav.

Men Svartön har också andra lämningar från längesedan flyddatider. Längs ena strandbrinken, löper liksom en avröjd väg mellan furorna fram till en mot älven öppen stor grop, i vars ena ända tydliga lämningar efter en av gråsten uppmurad eldstad kan skönjas. Mellan »vägen» och stranden löper en av människohand upplagd stenmur, och en liknande finns ett litet stycke innanför den nyssnämnda »vägen». Om ändamålet med dessa anläggningar har traditionen veterligen

ingenting att förtälja. Kanske utgör de rentav resterna av de befästningar, som sägnen i stället velat förlägga till Arnön, där man knappast ens med en god portion fantasi till hjälp kan finna »några sammankördor av sten likasom vallar samt liknelser till styckegluggar».

Jätten, som ej tålde kyrkklockorna

Här och där mellan holmarna sticker grund och stenar upp över vattenytan. Alla ha de sina namn, i vissa fall förknippade med forntida sägner eller senare inträffade händelser. Här ligger Brudsten, där ett brudpar från Ingevara drunknade på väg till vigseln i kyrkan; där ligger Hattsten och Broksten, den sistnämnda ett mäktigt flyttblock, som i ensamt majestät höjer sig ett par meter över vattnet, och vars namn förknippats med en sägen om händelserna kring Hedesundatemplets tillkomst. En jätte, som ej tålde kyrkklockornas mäktiga stämma, kom vandrande någonstans ifrån för att rasera kyrkobyggnaden. Ur byxfickan (broken) tog han en stor sten och slängde den mot helgedomen, ur hatten tog han en annan sten och kastade den mot det hatade templet, men båda missade sitt mål och föll ner i äl-

ven. Och en tredje sten, som han bar under tröjan på magen, hamnade på sidan om Kovsta och kallas av folket för Buksten.

Längre söderut i fjärden ligger den vattensjuka, men starrgräsrika ön Gävan, drottning Kristinas donation till hedesundabönderna som tack för gjorda tjänster. Där fick varje hemman sin slätteräng eller »gåva» om sex lie-slags bredd. Det var så smala bitar, att det påstås, att alla bönderna måste börja slå samtidigt för att inte komma in över varandras gränser, men även den tiden är nu längesedan förbi, och änder och vildmink lever nu tämligen ostörda av människor på Gävans sankta slätterängar.

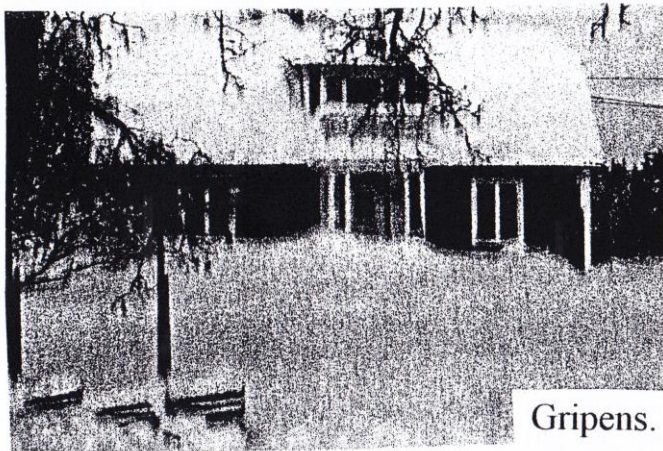
Längtemellan är det också som någon mänsklig fot trampar Ingeborgshammarens sägenomspunna marker, där den mäktiga sago-drottningen en gång regerade med fast hand, sedan hon fördrivits från sin broders hov. Men under de täta hasselnåren, där myggen sjunger sin entoniga sång i sommarens ljusa kvällar och det torra lövet ligger fotsdjupt över den stenbundna marken kan man ännu se spår av forna husgrunder, de alltmer försvinnande lämningarna efter den drottningens storgård, vars namn sägnen bevarat till våra dagar.

Bilder tagna efter snöovädret 5. 6. 7. december.

1998

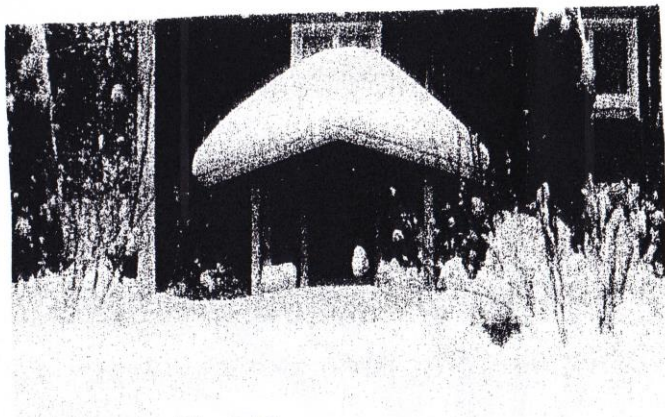
Gamla Ålbo skola.

Gripens.

Jansös.

Skräddars.

Mattjas.

